

मे. शालिमार पेन्ड्स लिमिटेड

गोंदे दुमाला, इगतपुरी, जिल्हा नाशिक, महाराष्ट्र येथील
प्रस्तावित रंग उत्पादन सुविधांच्या विस्तार
प्रकल्पासाठी कार्यकारी सारांश.

सारांश आणि निष्कर्ष

1.1 प्रकल्प प्रस्तावक

शालीमार पेंट्स लिमिटेडची स्थापना १९०२ मध्ये हावडा, पश्चिम बंगाल येथे **ए. एन. टर्नर** आणि **ए. एन. राइट** या दोन ब्रिटिशांनी केली. त्याच वर्षी, कंपनीने हावडा येथे मोठ्या प्रमाणात उत्पादन घेण्यासाठी एक प्रकल्प उभारला जो दक्षिण-पूर्व आशियातील अशा प्रकारातील पहिला प्रकल्प होता. शालीमार पेंट लिमिटेड ने १९९२ मध्ये रीतसरप्रकल्प स्थापित करण्याची आणि प्रकल्प कार्यान्वित करण्याची परवानगी घेऊन उत्पादन घेण्याचे काम सुरु केले. कामकाज चालू ठेवण्यासाठी लागणाऱ्या परवानगीचे गेल्या ऑक्टोबरमध्ये नूतनीकरण करण्यात आले आणि त्याची वैधता ३१/१२/२०२४ पर्यंत आहे.

1.2 प्रकल्पाची ओळख

मे. शालीमार पेंट लिमिटेडने रंग उत्पादन सुविधांच्या विस्तारासाठी गोंदे दुमाला, इगतपुरी, जिल्हा नाशिक, महाराष्ट्र येथील प्रकल्प प्रस्तावित केला आहे. शालीमार पेंट्स लिमिटेडने सध्याची उत्पादन सुविधा सर्वोत्तम प्रकारे वापरून विविध प्रकारचे रंग, थिनर आणि रेसिनचे उत्पादन घेणार आहे ज्यांची बाहेरील बाजारात विक्री केली जाईल किंवा ज्याचा वापर शालीमार पेंट्स लिमिटेडच्या सध्याच्या व इतर युनिट्ससाठी कच्चा माल म्हणून होणार आहे. या प्रकल्पाचा अंदाजित खर्च २७.० कोटी आहे. एकूण उत्पादन क्षमता टेबल ११.१ मध्ये दिलेली आहे.

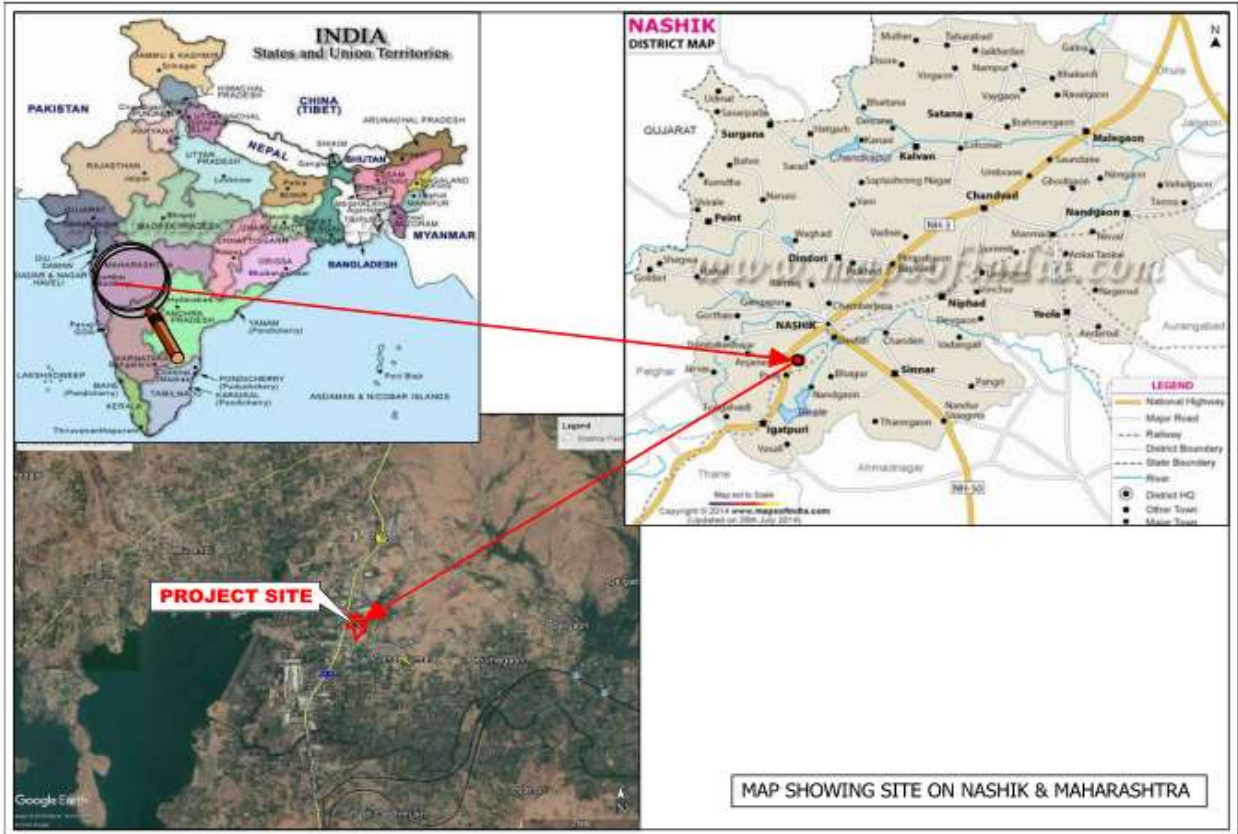
टेबल ११.१: उत्पादन तपशील

अ.क्र.	उत्पादनांची नावे	मापन	उत्पादन क्षमता	प्रस्तावित विस्तार	एकूण क्षमता
१	पाण्यावर आधारित रंग (Water based paints)	किलो लिटर प्रति महिना	४१७ (५०० मेट्रिक टन प्रति महिना)	१३८३	१८००
२	विद्रावक आधारित रंग (Solvent based Paints)	किलो लिटर प्रति महिना	५००	१७००	२२००
३	राळ (Resins)	किलो लिटर प्रति महिना	३००	३००	६००

1.3 देश आणि प्रदेशासाठी प्रकल्पाचे महत्त्व

- इंडियन पेंट हे औद्योगिक आणि स्थावर मालमतेमध्ये वार्षिक चक्रवाढ वाढीच्या दरात १२-१४ % वाढत आहे
- लोकांचे वाढते उत्पन्न व बदललेली जिवनशैली यामुळे घरांसाठी सजावटीच्या कोटिंग्जची मागणी वाढली आहे
- शालीमार पेंट विद्यमान उत्पादन क्षमता सुधारून,पश्चिम भारतीय बाजारपेठेतील वाढती मागणी अधिक प्रभावीपणे पूर्ण करण्यास सक्षम असेल
- प्रस्तावित प्रकल्पहा राज्यासाठी महसूल उत्पन्न करेल
- प्रकल्पाच्या जवळील गावांतील सामाजिक व आर्थिक स्थिती वाढविण्यासाठी व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR)अंतर्गत उपक्रम राबवले जातील.

1.3.1 प्रकल्पाच्याजागेचानकाशा

1.4 प्रकल्पाच्याअंमलबजावणीचेऔचित्य

रंग उत्पादनासाठी पर्यायी तंत्रज्ञान उपलब्ध नसल्याने प्रस्ताविततंत्रज्ञान निवडण्यात आले आहे आणि प्रस्तावित जागा हि औद्योगिक परिसर क्षेत्रात असल्यामुळे आणि सर्व पायाभूत सुविधा जवळील भागातउपलब्धअसल्यामुळे निवडण्यात आली आहे. मजबूत तांत्रिक पाया असलेले सामर्थ्य, गतिशील व्यवस्थापन संघ आणि बाजारातील स्थिती मजबूत बनविण्याची आकांक्षा असणारेमनुष्यबळयामुळे शालीमार पेंट लिमिटेड सध्या भारतीय रंग उत्पादन उद्योगात विक्रीच्या उलाढालीनुसार सहाव्या स्थानावर आहे. येत्या पाच वर्षांमध्ये भारतातील रंग उत्पादन बाजारपेठ हि सकलदेशांतर्गत उत्पादनाच्या (जीडीपी) १.५ ते २ पटीने वाढण्याची अपेक्षा आहे. वाढीचा अपेक्षित दर साध्य करण्यासाठी शालीमार पेंट लिमिटेड प्रक्रिया सुधारणा, पुनर्प्रक्रियांच्यावेळेतकपातआणि नवीन यंत्रसामग्रीनाशिकच्या कारखान्यात समाविष्ट करण्याद्वारे सध्याच्या उत्पादन क्षमतांचा विस्तार करण्यासाठी कटिबद्ध आहे.

1.5 नियामक रचना

शालीमार पेंट लिमिटेडची पर्यावरण विषयक परवानगी मिळविण्याच्या अर्जाची स्थितीखालील टेबल मध्येदिलेलीआहे

टेबल ११.२:प्रकल्पाची स्थिती

अ. क्र.	प्रक्रिया	तारीख
१	महाराष्ट्रऔद्योगिकविकास प्राधिकरणक्षेत्रात गोंदे दुमाला, इगतपुरी, जिल्हा नाशिक, महाराष्ट्र येथील प्रस्तावित रंग उत्पादन सुविधा यासाठी संदर्भ अटी आणि संभ्यावता अहवाल राज्य तज्ञ मूल्यांकन समिती , महाराष्ट्रांच्याकडे ऑनलाईन जमा केले आहेत.	०७ सप्टेंबर २०१९
२	संदर्भ अटी राज्य तज्ञ मूल्यांकन समिती महाराष्ट्रांच्या समोर सादर केले आहेत.	०५ जून २०२०
३	संदर्भ अटीचे पत्र राज्य पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन प्राधिकरण, महाराष्ट्रांसकडूनप्राप्त झाले आहे.	०८ जुलै २०२०
४	विद्यमान पर्यावरणीय पडताळणी	१९नोव्हेंबर २०१९ ते २९ जानेवारी २०२०

1.6 प्रकल्प तपशील

प्रकल्पाचे एकूण भूखंड क्षेत्र ६१७५० चौ. मी आहे. एकूण उत्पादन क्षमता खालील टेबलमध्ये दिलेली आहे.

टेबल १.३: उत्पादन तपशील

अ.क्र.	उत्पादनांची नावे	मापन	उत्पादन क्षमता	प्रस्तावित विस्तार	एकूण क्षमता
१	पाण्यावर आधारित रंग (Water based paints)	किलो लिटर प्रति महिना	४१७ (५०० मेट्रिक टन प्रति महिना)	१३८३	१८००
२	विद्रावक आधारित रंग (Solvent based Paints)	किलो लिटर प्रति महिना	५००	१७००	२२००
३	राळ (Resins)	किलो लिटर प्रति महिना	३००	३००	६००

1.6.1 प्रकल्प खर्च

प्रकल्पाचा अंदाजित खर्च रुपये २७ कोटी आहे.

1.6.2 क्षेत्रफळ विधान

प्रकल्पाचे एकूण क्षेत्रफळ ६१७५० चौ. मी आहे ज्याचा ३३% म्हणजेच २०३७७.५ चौ. मी एवढा भाग हरित पट्टा क्षेत्राखाली म्हणून विकसित केला जाईल आणि १७७४४.५४ चौ. मी क्षेत्र भविष्यातील विस्तारासाठी रिक्त ठेवले जाईल.

1.6.3 पाण्याचा वापर आणि सांडपाणी निर्मिती

सध्याची पाण्याची गरज ५० किलोलिटर प्रति दिवस आहे. पुनर्वापरानंतर, ताज्या पाण्याचा वापर ३८ किलोलिटर प्रति दिवस एवढा राहील. प्रकल्पाच्या प्रस्तावित विस्तारानंतर, एकूण पाण्याची आवश्यकता १८२ किलो लिटर प्रति दिवस एवढी असेल. पुनर्वापरानंतर, ताज्या पाण्याचा वापर १४३ किलोलिटर प्रति दिवस असेल.

1.6.4 सांडपाणी निर्मिती, उपचार आणि विल्हेवाट लावण्याची सुविधा

सांडपाणी प्रामुख्याने खालील विभागातून निर्माण होईल

- घरगुती विभाग
- प्रक्रिया विभाग
- धुलाई प्रक्रिया

- उपयुक्तताविभाग इ.

घरगुती सांडपाणी

घरगुती सांडपाण्यावर, घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्पामध्ये (STP) प्रक्रिया केली जाईल आणि नंतर त्या पाण्याचा बागकामासाठी पुनर्वापर केला जाईल. घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्पामधील गाळ, खत म्हणून हरित पट्ट्याच्या विकासासाठी वापरले जाईल.

औद्योगिक सांडपाणी:

औद्योगिक सांडपाण्याचे प्रदूषणस्तराच्या आधारावर विभाजन केलं जाईल आणि त्यावर वेगवेगळ्या पद्धतीने उपचार केले जातील.

1.6.5 घन आणि धोकादायक कचरा व्यवस्थापन योजना

प्रस्तावित प्रकल्पातून एकूण चार वेगवेगळ्या प्रकारचा घातक कचरा निर्माण होईल जो अधिकृत पुनर्वापर करणाऱ्यांच्या माध्यमातून पुनर्वापर केला जाईल किंवा त्याची सामान्य घातक कचरा प्रक्रिया, साठवण आणि विल्हेवाट लावण्याची सुविधा यांच्या माध्यमातून विल्हेवाट लावली जाईल.

1.6.6 ऊर्जा/शक्ती आवश्यकता

वीज पुरवठा महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित - महावितरण करेल. सर्वोच्च वीज मागणी ११०० केव्हीए असेल. ३२० केव्हीएचा विद्यमान डीजी संच उपलब्ध आहे आणि ५०० केव्हीएचा प्रस्तावित डीजी संच स्थापित केला जाईल आणि जो फक्त वीज खंडित परिस्थितीत वापरला जाईल.

1.6.7 मनुष्यबळ

विद्यमान

कार्यान्वित टप्प्यात प्रत्यक्ष: १५०

कार्यान्वित टप्प्यात अप्रत्यक्ष: ३०

प्रस्तावित

बांधकाम टप्पा: १५० ते २०० (कंत्राटीनुसार)

कार्यान्वित टप्प्यात प्रत्यक्ष: १००

कार्यान्वित टप्प्यात अप्रत्यक्ष: ८०

विस्तारानंतर एकूण

कार्यान्वित टप्प्यात प्रत्यक्ष: २५०

कार्यान्वित टप्प्यातअप्रत्यक्ष: ११०

1.7 पर्यावरणाचे वर्णन

गाव- गोंदे दुमाला, इगतपुरी, जिल्हा- नाशिक, महाराष्ट्र येथे असलेल्या प्रस्तावित प्रकल्पाभोवती १० किमीचा च्या त्रिज्येच्या वर्तुळाने व्यापलेल्या क्षेत्रातील विविध विद्यमान पर्यावरणीय बाबींचा अभ्यास केला गेला.

प्राथमिक माहितीमध्येपुढीलमुद्दे समाविष्टआहेत:

- सभोवतालची हवेची गुणवत्ता
- ध्वनीस्तर
- भूजल गुणवत्ता
- पृष्ठभागाच्या पाण्याची गुणवत्ता
- मातीची गुणवत्ता
- सभोवतीच्या भूखंडाचा वापर
- वनस्पती आणि प्राणि
- सामाजिक अर्थशास्त्र

यामध्ये खालीलदुय्यम/प्रकाशित माहितीचे पुनरावलोकन समाविष्ट आहे:

- सामाजिक-आर्थिक रूपरेखा
- संवेदनशील क्षेत्रे जसे की आरक्षित जैविक वातावरण(बायोस्फियर) , जंगले, अभयारण्ये, ऐतिहासिक,पुरातत्वआणि पर्यटन महत्त्व असलेली ठिकाणे.

1.7.1 अभ्यास कालावधी

- २०१९-२०पावसाळ्या नंतरच्या काळात (मध्य नोव्हेंबर २०१९ ते फेब्रुवारीच्या मध्य २०२०)विद्यमान पर्यावरणीय माहिती संकलित केली गेलीहोती.

1.7.2 जमीन वापर

- अभ्यास क्षेत्राचा बहुसंख्य भाग म्हणजेच३८.५६% वनस्पतीनीतर त्यानंतर शेतजमिनीनी३६.८५% व्यापलेला आहे .२.५४ % क्षेत्रावर बांधकाम झाले आहेज्यामध्ये निवासी किंवा औद्योगिक बांधकाम समाविष्टआहे.

1.7.3 हवामानशास्त्र

प्रकल्पाच्याजागेची हवामान विशिष्ट माहिती नोव्हेंबर २०१९ ते फेब्रुवारी २०२० मध्ये गोळा केली गेली.

- हंगामातील सर्वोच्च तापमान २८.०१ डिग्री सेल्सियस होते तर सर्वात कमी तापमान १४.६८ डिग्री सेल्सियस होते.
- सापेक्ष आर्द्रता ४० ते ८१% दरम्यान दिसून आली.
- अभ्यास कालावधीत उत्तर पश्चिम (वायव्य) ही वाऱ्याची प्रमुख दिशा होती आणि अभ्यास कालावधीतपावसाची अजिबात नोंद झाली नाही.

1.7.4 सभोवतालच्या हवेची गुणवत्ता

वातावरणीय हवेच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण हिवाळी हंगामामध्ये (मध्य नोव्हेंबर 2019 ते मध्य जानेवारी 2020) केले गेले. अभ्यास क्षेत्रातील आठ (८) वेगवेगळ्या ठिकाणी वातावरणीय गुणवत्तेचे निरीक्षण केले गेले.

स्टेशनकोड.क्र.	एएक्यूएम स्टेशन	निर्देशांक	प्रकल्प जागे पासून अंतर (किमी)	प्रकल्प जागे पासून दिशा	स्पष्टीकरण
एएक्यूएम ०१	प्रकल्प जागा येथे	१९° ४९' ३७" उ ७३° ४०' २९" पु	---	---	महत्वाचेक्षेत्र
एएक्यूएम ०२	गोंडे	१९° ४९' ३०" उ ७३° ४१' ००" पु	०.७	दक्षिण पूर्व	हवेच्याप्रवाहाच्या खालील बाजूस पहिला
एएक्यूएम ०३	बेळगाव	१९° ४९' ५४" उ ७३° ४२' ३१" पु	३.१	पूर्व	हवेच्याप्रवाहाच्या वरील बाजूस दुसरा
एएक्यूएम ०४	जानोरी	१९° ४८' २७" एन ७३° ४१' ५८" पु	३.३	दक्षिण पूर्व	हवेच्याप्रवाहाच्या खालील बाजूस पहिला
एएक्यूएम ०५	मुकणे	१९° ४८' ४८" उ ७३° ४०' २५" पु	२.८	दक्षिण पश्चिम / दक्षिण	हवेच्याप्रवाहाच्या खालील बाजूस तिसरा
एएक्यूएम ०६	सांजेगाव	१९° ५२' ५६" उ ७३° ४१' ३२" पु	५.७	उत्तरउत्तरपूर्व	हवेच्याप्रवाहाच्या खालील बाजूस दुसरा
एएक्यूएम ०७	वाडी व-हे	१९° ५१' ३०" उ ७३° ४०' २८" पु	२.९	उत्तर	विरुद्ध दिशेकडील हवेचा प्रवाह
एएक्यूएम ०८	मुरंबी	१९° ४८' २३" उ ७३° ४०' १५" पु	४.०	उत्तर पश्चिम	हवेच्याप्रवाहाच्या वरील बाजूस पहिला

वातावरणीय हवेच्या गुणवत्तेचे सरासरी परिमाण

पीएम१०चे सरासरी प्रमाण ४९ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - ७७ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ पर्यंत नोंदवले गेले आहे. हे सर्व निकाल केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ सीपीसीबी च्या निर्दिष्ट नियमांनुसार ($१००\mu\text{g}/\text{m}^3$) आहेत.

पीएम२.५चे सरासरी प्रमाण २३ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - २९ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ पर्यंत नोंदवले गेले आहे. हे सर्व निकाल केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ सीपीसीबी च्या निर्दिष्ट नियमांनुसार ($६०\mu\text{g}/\text{m}^3$) आहेत.

सल्फर डाय ऑक्साईडचे सरासरी प्रमाण ८.७ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - ९.१ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ पर्यंत नोंदवले गेले आहे. हे सर्व निकाल केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ सीपीसीबी च्या निर्दिष्ट नियमांनुसार ($८०\mu\text{g}/\text{m}^3$) आहेत.

नायट्रोजन ऑक्साईडचे सरासरी प्रमाण १८.१ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - १९.२ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ पर्यंत नोंदवले गेले आहे. हे सर्व निकाल केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ सीपीसीबी च्या निर्दिष्ट नियमांनुसार ($८०\mu\text{g}/\text{m}^3$) आहेत.

आठ जागेंवरील कार्बन मोनॉक्साईडचे सरासरी प्रमाण ०.७६३ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - ०.९१४ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ पर्यंत नोंदवले

गेलेआहे.

वायुरूप सेंद्रिय संयुगांची (VOC)सरासरी प्रमाणशोध मयदिच्या खाली नोंदवले गेलेआहे.

1.7.5 ध्वनी वातावरण

ध्वनी स्तरासाठी,ध्वनी निरीक्षण स्थानांची योग्य संख्या ठरवून निरीक्षण केले जाते. निवडलेल्यास्थानांवर पार्श्वभूमी ध्वनीस्तर dB (A) Leq (d) आणि dB (A) Leq (n) मध्ये निरीक्षण केले आहे.

सांकेतिक स्थान	स्थान	स्रोत	अक्षांश	रेखांश	अंतर किमी मध्ये	दिशा (जागेवरून)	दिवसाची वेळी	रात्रीची वेळी
एन एल ०१	प्रकल्पाच्या ठिकाणी मुख्य प्रवेशद्वारावर	औद्योगिक	१९°४९'५१.००"उ	७३°४०'३५.००" पु	---	---	६४.६	५६.२
एन एल ०२	प्रकल्प साइटवर (औद्योगिक सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्पाची जागा)	औद्योगिक	१९°४९'५१.५५"उ	७३°४०'४२.४६" पु	---	---	५५.४	५०.७
एन एल ०३	प्रकल्पाच्या ठिकाणी (उत्तर पश्चिम कोपर्यात)	औद्योगिक	१९°४९'५६.९७"उ	७३°४०'३४.९५" पु	---	---	६४.६	५६.२
एन एल ०४	प्रकल्पाच्या ठिकाणी (बायलर ची जागा)	औद्योगिक	१९°४९'५२.०७"उ	७३°४०'३९.७५" पु	---	---	५५.४	५०.७
एन एल ०५	प्रकल्पाच्या ठिकाणी (पंप घर)	औद्योगिक	१९°४९'४७.००"उ	७३°४०'३९.००" पु	---	---	६६.५	६०.४
एन एल ०६	शेजारील निवासी क्षेत्र	निवासी	१९°५०'०.२२"उ	७३°४०'३१.५४" पु	१.५	उत्तर पूर्व	७२.८	६४.५
एन एल ०७	गोंडे दुमाला गाव	निवासी	१९°४९'४१.७८"उ	७३°४०'५७.८५" पु	०.५	दक्षिण पश्चिम	६७.९	६२.३
एन एल ०८	उपहारगृहा जवळ	निवासी	१९°४९'४४.५०"उ	७३°४०'३१.६४" पु	४.६	उत्तर	५४.५	४४.८

1.7.6 भूजल

संपूर्ण अभ्यास क्षेत्राचा समावेश असलेल्या ८वेगवेगळ्या ठिकाणांहून भूजलाचे नमुने गोळा करण्यात आले आणि IS १०५०० (२०१२) मानकांमध्ये नमूद केलेल्या २९मापदंडांचे विश्लेषण करण्यात आले.डिसेंबर २०१९ मध्ये भूजलाचे नमुने घेण्यात आले

नमुना क्र	नमुना स्थाने	निर्देशांक	हवाई अंतर प्रकल्पाच्या जागेवरून (किमी मध्ये)	प्रकल्प जागे पासून दिशा	स्रोत
जी डब्लू १	गोंडे	१९° ४९' ३७" उ ७३° ४०' ४०" पु	०.२०	दक्षिण	विहीर
जी डब्लू २	मुरंबी	१९° ५०' २८" उ ७३° ३८' २०" पु	४.००	पश्चिम उत्तर पश्चिम	विहीर
जी डब्लू ३	वाडीवरहे	१९° ५१' ४२" उ ७३° ४०' ५५" पु	३.२५	उत्तर	विहीर
जी डब्लू ४	सांजेगाव	१९° ४९' ३३" उ ७३° ३६' ३६" पु	७.०५	पश्चिम	विहीर
जी डब्लू ५	मुकणे	१९° ४८' ३२" उ ७३° ३९' २५" पु	३.०५	दक्षिण दक्षिणपश्चिम	विहीर
जी डब्लू ६	बेळगाव	१९° ४९' ३०" उ ७३° ४२' ४५" पु	३.७०	पूर्व	विहीर
जी डब्लू ७	नांदूर वैद्य	१९° ४९' १०" उ ७३° ४३' २१" पु	४.८०	पूर्व दक्षिण पूर्व	विहीर
जी डब्लू ८	जानोरी	१९° ४८' ४३" उ ७३° ४२' १८" पु	३.५०	दक्षिण पूर्व	विहीर

निरीक्षण

भूजलातील एकूण विरघळलेल्या घन पदार्थाच्या (टीडीएस) वितरणाच्या निरीक्षणातून असे आढळून आले आहे की त्याची मुल्यांकनाची कक्षा १३२-४१५ मी.ग्रा./ली पर्यंत आहे सर्व नमुन्यांमध्ये स्वीकार्य मर्यादितपेक्षा कमी आहे.

सर्व नमुन्यांमध्ये विद्युत चालकता जास्त दिसून येते आणि त्याची मुल्यांकनाची कक्षा २१०-७४१मी.ग्रा./ली पर्यंत आहे.

पाण्याचा एकूण कठीणपणा जी डब्लू २, जी डब्लू ५, जी डब्लू ६, जी डब्लू ७ आणि जी डब्लू ८ मध्ये स्वीकार्य मर्यादितपेक्षा जास्त आहे.

जी डब्लू ३ वगळता सर्व नमुन्यांमध्ये एकूण नायट्रोजनचे प्रमाण स्वीकार्य मर्यादितपेक्षा जास्त आढळते.

सर्वसाधारणपणे, भूगर्भातील पाण्यामध्ये एस्चेरिशिया कोलाय नावाच्या बॅसिलसशी साम्य असणारे जंतू (कोलिफॉर्म) अनुपस्थित आहे. एकूण कोलिफॉर्मची उपस्थिती हे भूगर्भातील पाणी आणि मातीच्यावरच्या आवरणामधील पाण्याचा दबाव यामध्ये संबंध दर्शवू शकते.

भूगर्भातील पाण्यात भिन्न प्रमाणात उपस्थित असलेला नायट्रोजन देखील पाण्याचा दबावाला समर्थन देते आणि परिणामी भूगर्भातील पाण्याची गळती होते.

1.7.7 पृष्ठभाग पाणीपर्यावरण

संपूर्ण अभ्यास क्षेत्राचा समावेश असलेल्या ८ वेगवेगळ्या ठिकाणांहून पृष्ठभागावरील पाण्याचे नमुने देखील गोळा केले गेले आणि त्यांच्या गुणवत्तेची तुलना IS १०५०० (२०१२) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या परीमाणांशी केली गेली. पृष्ठभागावरील पाण्याचे नमुने डिसेंबर २०१९ मध्ये घेण्यात आले

नमुना क्र	नमुना स्थाने	क्षेत्र / स्त्रोत	नमुना घेतलेलीतारीख	अक्षांश	रेखांश	अंतर (~किमी)	दिशा
एस डब्लू १	मुकणे	जलाशय	२२.१२.२०१९	१९°५०'५७"उ	७३°४०'५०" पु	१.८५	उत्तर
एस डब्लू २	सांजेगाव	जलाशय	२२.१२.२०१९	१९°४९'२८"उ	७३°३६'५७" पु	६.३	पश्चिम
एस डब्लू ३	गोंडे	नदी	२२.१२.२०१९	१९°४८'४५"उ	७३°४०'१५" पु	१.९	दक्षिण दक्षिण पश्चिम
एस डब्लू ४	कुन्हेगाव	नदी	२२.१२.२०१९	१९°५०'९"उ	७३°४०'३९" पु	०.३६	उत्तर
एस डब्लू ५	घोटीखुर्द	दारणानदी	२२.१२.२०१९	१९°४३'२५"उ	७३°३८'२०" पु	६.०	दक्षिण पूर्व
एस डब्लू ६	माणिकखांब	दारणानदी	२२.१२.२०१९	१९°४५'२०"उ	७३°३८'५९" पु	७.६	दक्षिण दक्षिण पश्चिम
एस डब्लू ७	वालदेवी	वालदेवीलेक	२२.१२.२०१९	१९°४९'५९.०९"उ	७३°३९'३२.९२" पु	६.९	उत्तर
एस डब्लू ८	नांदगाव	दारणा नदीधरण	२२.१२.२०१९	१९°४६'१७"उ	७३°४३'२१" पु	६.५५	दक्षिण पूर्व

प्रमुख निष्कर्ष

सर्वठिकाणीजैविकऑक्सिजनमागणीमूल्यकमीआढळूनआलेकारणसर्वठिकाणीविरघळलेल्याऑक्सिजनचेमूल्यचांगलेआहे.

वरील निरीक्षणांवर आधारित गोळा केलेल्या सर्व पाण्याच्या नमुन्यांची गुणवत्ता IS २२९६ नुसार 'अ' वर्गातील आहे. या पाण्याचा वापर पिण्यासाठी पारंपारिक प्रक्रिया न करता, परंतु निर्जंतुकीकरणानंतर केला जाऊ शकतो.

1.7.8 माती

डिसेंबर २०१९ मध्ये मातीचे नमुने गोळा करण्यात आले.

स्थानक क्रमांक	स्थान	नमुना घेतलेलीतारीख	अक्षांश	रेखांश	अंतर (~किमी)	दिशा
एसटी १	प्रकल्प जागा येथे	२३.१२.२०१९	१९°४९' ५०.५१"उ	७३°४०' ३३.५७"पु	०	प्रकल्पाच्याजागेवर
एसटी २	गोंडे	२३.१२.२०१९	१९° ४९' ३७.०५९"उ	७३°४१' २९.७४"पु	०.५	दक्षिण
एसटी ३	वाडीवर्हे	२४.१२.२०१९	१९°५१' ५२.६६"उ	७३°४०' २६.७५"पु	३.५	उत्तर

एसटी ४	सांजेगाव	२४.१२.२०१९	१९°४९' १८.९०"उ	७३°३६' ४७.३५"पु	६.६	पश्चिमदक्षिण पश्चिम
एसटी ५	मुकणे	२३.१२.२०१९	१९°४८' १२.५७"उ	७३°३९' ३९.०१"पु	४.८	दक्षिण पश्चिम
एसटी ६	पाडळीदेश मुख	२३.१२.२०१९	१९°४८' २६.६८"उ	७३°४०' १४.७९"पु	२.३	दक्षिण
एसटी ७	नादुरवैद्य	२३.१२.२०१९	१९°४९' ४.७२"उ	७३°४३' ५५.३६"पु	५.८	पूर्वदक्षिणपूर्व
एसटी ८	जानोरी	२३.१२.२०१९	१९°४८' २१.३४"उ	७३°४१' ५८.१७"पु	३.४	दक्षिणपूर्व

निरीक्षण

प्रकल्प आणि आजूबाजूच्या परिसरातून गोळा केलेल्या मातीच्या नमुन्यांच्या भौतिक-रासायनिक गुणधर्मांच्या विश्लेषणावरून असे दिसून आले की सच्छिद्रता ४६-५८% आणि पाणी धारण क्षमता ४०.९३-५५.१२ % पर्यंत बदलते, तर पारगम्यता ८.६४-३७.८० मिमी/तास आहे. उच्च पाणी धारण क्षमता आणि सच्छिद्रता ही चिकणमाती वाळू ते चिकणमाती या दरम्यानचामातीचा पोत दर्शविते.

धनभारित विद्युतकण बदलावं क्षमतेची श्रेणी २२.१०-३९.९६ meq/१००ग्राएवढी आहे, जी मातीच्या पोतासाठी मध्यम आहे. विद्युत चालकता (०.०६२-०.३६० dS/m) सर्व नमुन्यांमध्ये <१.० dS/m च्या विहित मर्यादपेक्षा कमी दर्शविते आणि बदलावं करण्यायोग्य सोडियम टक्केवारी (३.५३ - ४.८४) <१५.०च्या सुरक्षित मर्यादपेक्षा कमी दर्शविते. पीएच ७.६७ - ८.४३ पर्यंत आहे, जे दर्शविते की मातीचा पोत सामान्य ते अल्कली पर्यंत आहे. पाण्यात विरघळणाऱ्या धनभारित विद्युतकण मध्येसोडियम चे (०.५८-१.३६ ग्रा / कि.ग्रा.) प्राबल्य दिसून आले, त्यानंतर मॅग्नेशियम (०.१६-०.५८ ग्रा / कि.ग्रा.), कॅल्शियम (०.१९-०.४० ग्रा. / कि.ग्रा.) आणि पोटॅशियम (०.०२-०.१९ ग्रा. / कि.ग्रा.). मातीची सुपीकता दर्शवितो की सेंद्रिय कार्बन ०.३४-०.५६ % पर्यंत आहे, जे सूचित करते की नायट्रोजनची स्थिती कमी (<०.५०% सेंद्रिय कार्बन) ते मध्यम (०.५०ते ०.७५ % सेंद्रिय कार्बन) आहे. उपलब्ध फॉस्फोरस (१३.१-२६.५ कि.ग्रा. / हेक्टर) कमी (<२८ कि.ग्रा. / हेक्टर) श्रेणीत, तर उपलब्ध पोटॅशियम (६३-४२६ कि.ग्रा. / हेक्टर) कमी (< १४० कि.ग्रा. / हेक्टर) ते उच्च (>२८० कि.ग्रा. / हेक्टर) श्रेणीत होते.सदर माहिती हि प्रकाशित माहितीशी सुसंगत आहे (Prasad et al., 1995).

1.7.9 जैविक पर्यावरण

वन्यजीव (संरक्षण) कायदा, १९७२, १७ जानेवारी २००३ रोजी सुधारित, हा वन्य प्राणी, पक्षी आणि वनस्पती यांच्या संरक्षणासाठी आणि त्यांच्याशी संबंधित किंवा सहायक किंवा आनुषंगिक बाबींसाठी सजीव सृष्टि व भोवतालची परिस्थिती आणि पर्यावरणीय सुरक्षा सुनिश्चित करण्यासाठी प्रदान करणारा देशाचा कायदा आहे.

भारतीय वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ द्वारे काही दिसणाऱ्या प्राण्यांना वेगवेगळ्या वेळापत्रकात समाविष्ट करून संरक्षण दिले गेले. अभ्यास क्षेत्रातील पक्ष्यांमध्ये, मोर (पावो क्रिस्टेटस), वन्यजीव संरक्षण कायदा (१९७२) च्या वर्ग I मध्ये समाविष्ट आहे, तर इतर अनेक पक्षी वर्ग IV मध्ये समाविष्ट आहेत.

सरपटणाऱ्या प्राण्यांमध्ये, धामण(पट्यास म्यूकोसस), नाग (नाजा नाजा), यांना वन्यजीव संरक्षण कायदा, (१९७२) च्या वर्ग -II नुसार संरक्षण दिले आहे.

सस्तन प्राण्यांमध्ये; लेपस निग्रिकोलिस (ससा) हे वर्ग -IVचे तर मुंटियाकस मुंटजाक (भेकर) हे वन्यजीव संरक्षण कायदा १९७२ चे वर्ग -III चे प्राणी आहे.

राखीव जंगलाची यादी आणि प्रकल्पपासून अंतर

अ. नु.	माहिती/ तुलना सारणी पुष्टीकरण	अंतर किमी मध्ये	दिशा
१	मुरंबी जवळचे राखीव जंगल	४.०१	पश्चिम उत्तर पश्चिम
२	नांदणगाव जवळचे राखीव जंगल	८.४५	पश्चिम
३	पिंपळाड जवळचे राखीव जंगल	९.५	उत्तर

1.8 अपेक्षित पर्यावरणीय प्रभाव ,अंदाज आणि प्रतिबंधात्मक उपाय

1.8.1 सभोवतालची हवा

पीएम साठी कमाल २४ तासांची सरासरी जी एल सी ०.०३७ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ आहे. हे जी एल सी, स्त्रोतापासून ५०० मीटर अंतरावर दक्षिण पूर्व दिशेने होणे अपेक्षित आहे.

सल्फर डाय ऑक्साईड साठी कमाल २४ तासांची सरासरी जी एल सी ४.७२ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ असल्याचे दिसून येते. हे जी एल सी, स्त्रोतापासून दक्षिण पूर्व दिशेने ५०० मीटर अंतरावर होणे अपेक्षित आहे.

नायट्रोजन ऑक्साईड साठी कमाल २४ तासांची सरासरी जी एल सी १०.०८ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ आहे. हे जी एल सी, स्त्रोतापासून दक्षिण पूर्व दिशेने ५०० मीटर अंतरावर होणे अपेक्षित आहे.

प्रतिबंधात्मक उपाय

- प्रक्रिया क्षेत्र येथील साठवण/ टाकीभूखंड क्षेत्रातून द्रव / घन कच्चा माल हस्तांतरित करण्यासाठी बंद लूप प्रणाली प्रस्तावित केली जाईल.
- हरित पट्ट्याच्या माध्यमातून प्रदूषणाचे क्षिणन /प्रदूषण प्राप्तकर्त्यांचे संरक्षण.

- वायू प्रदूषण नियंत्रणासाठी योग्य उपकरणे विद्यमान वायू प्रदूषक स्रोतांवर बसवली जातील आणि प्रस्तावित बॉयलर येथे स्थापितकेली जातील.

1.8.2 ध्वनी वातावरण

बांधकामाच्या टप्प्यात, क्रेन, डंपर, रोलर, बुलडोझर इत्यादी यंत्रांचा जमिनीचे खोदकाम व इतर कामे करण्यासाठी वापर केला जाईल. हि यंत्रे दिवसा वापरली जातील आणि त्यांचा आवाज परवानगी असलेल्या मर्यादित राहिल. अशा प्रकारे, प्रस्तावित प्रकल्पाच्याजवळपास असलेल्यावस्तीवर कोणताही विपरीत परिणाम होणार नाही .प्रस्तावित प्रकल्पाच्या जागेवर आठवड्यामध्ये काही वेळाबांधकामसाहित्य आणि कार्यबल वाहतूक करण्यासाठी वाहनांच्या हालचालीमुळे किरकोळ आवाज उत्सर्जन होईल.

डीजी संच, पंप, इन्सिनेरेटर, कंप्रेसर, बॉयलर इत्यादीयंत्रसामग्री दिवसात जास्त तास कामकरत असेल तरत्यामधून निर्माण होणारा आवाज कायमस्वरूपी परिणाम करेल.

प्रतिबंधात्मक उपाय

- ध्वनी कमी करण्यासाठी प्रकल्पामधील सर्व प्रमुख ध्वनि उत्पादकउपकरणांवर ध्वनिक बंदिस्तिकरण केले जाईल
- कामगारांना योग्य वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे (पीपीई) जसे की इअरमफ आणि इअरप्लग देखील प्रदान केलेजातील
- उच्च आवाज क्षेत्रात कामगारांचे नोकरी आळीपाळीने करणे
- जास्त आवाज निर्माण करणारे क्षेत्र ओळखले जातील आणि चिन्हांकित केले जातील.
- आवाज कमी करण्यासाठी हरित पट्टा विकसित केला जाईल.
- वाहनांच्या फेऱ्या शक्य तितक्या कमीकेल्या जातील.
- मोठ्या इंजिनसाठी / यंत्रामध्येध्वनिक मफलरा द्वारे आवाज क्षीणन प्रदान केले जाईल.
- उपकरणे कामकाज करण्याच्या दृष्टीने तयार ठेवली जातील .

1.8.3 पाणी पर्यावरण

प्रभाव ओळख

भूजल

औद्योगिकवापराचे स्रोत हे पाण्याचे टँकर असल्यामुळे जमिनीतून पाणीकाढण्याची आवश्यकतानाही.

भूतलावरील पाणी

पाण्यावर मुख्य परिणाम औद्योगिक प्रक्रियेतून तसेच घरगुती वापरातून निर्माण होणाऱ्या सांडपाण्यामुळे होईल.

प्रतिबंधात्मक उपाय

- पुर्नप्रक्रियाआणि पुनर्वापर प्रणालीद्वारे प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर करून ताज्या पाण्याची मागणी कमीकेली जाईल
- हरित पट्ट्यात पाण्याचा वापर कमी करण्यासाठी स्थानिकप्रजातींचे संवर्धन केले जाईल.
- रसायने हाताळताना तसेच द्रव आणि घनकचरा प्रक्रिया करताना गळती नियंत्रण उपाय आणि वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे यांचा वापर केला जाईल.
- भूपृष्ठावरील पाण्याचे स्त्रोत दूषित होऊ नयेत यासाठी पावसाचे पाणी आणि सांडपाण्यासाठी स्वतंत्र गटार प्रदान केले जाईल.
- पावसाळ्यात वाहून जाणारे प्रदूषण टाळण्यासाठी रासायनिक आणि इंधन साठवण, हाताळणी क्षेत्रांना योग्य बंधारेदिले जातील.

1.8.4 माती पर्यावरण

मातीच्या गुणवत्तेवर परिणाम करणाऱ्याक्रिया आणि त्यांचे परिणाम यावरून, असे आढळून आले आहे की मातीच्या गुणवत्तेवर उत्खनन कार्य, रसायनांची वाहतूक आणि साठा यामुळेपरिणाम होतो.

प्रतिबंधात्मक उपाय

उत्खनन करताना मातीची धूप वाढू शकते, त्यासाठीमाती खोदूनआणि भरून समतल करणे.

उत्खननामुळे मातीच्या वरच्या थराचे नुकसान टाळण्यासाठी प्रकल्पाच्या सभोवतालची जागा सुशोभित करण्यासाठीवरच्या स्तराची माती साठवणे.

बांधकाम साहित्याची होणारी गळती, मातीच्या गुणवत्तेवर परिणाम करू शकते.

द्रव आणि घन घातक कचऱ्याच्या गळतीमुळे मातीच्या गुणवत्तेवर परिणाम होऊ शकतो, त्याची नियोजित ठिकाणी विल्हेवाट लावणे.

1.8.5 जैविक पर्यावरण

वनस्पतींचीछाटणी करणे, बांधकाम कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे, घातक कचरा हाताळणे आणि रासायनिक गळतीयाकारणामुळेत्या जागेवरील विशिष्ट वनस्पतींवर प्रभाव पडू शकतो.

वायुरूपसेंद्रिय संयुगे आणि रंगद्रव्यांची धूळ आणि वाहतुकीच्या प्रक्रियेतून हवेचे उत्सर्जन जवळच्या परिसरातील वनस्पती आणि जीवजंतूवर प्रभाव पडू शकतो.

प्रतिबंधात्मक उपाय

प्रकल्पाच्या परिसराबाहेर हानिकारक घटकांची साठवण होऊ नये यासाठी प्रकल्पाच्या जागेभोवती दाट हरित पट्टा विकसित केला जाईल.गॅस शोषून घेणाऱ्या वनस्पतींच्या प्रजाती सोबत धूळ शोषणाऱ्या रुंद

पानांच्या वनस्पतींच्या प्रजातींची लागवड केली जाईल.

1.8.6 सामाजिक-आर्थिक पर्यावरण

प्रकल्पप्रस्तावक गरजेनुसार आणि गावातील पंचायतींच्या विनंतीनुसार स्थानिक गावांना शैक्षणिक मदत देऊ शकतो.

गावांना जोडणार्या रस्त्यांची दुरुस्ती प्रकल्प प्रस्तावकांकडून नियमित अंतराने केलीजाईल.

प्रकल्प प्रस्तावक गावातील स्थानिक लोकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देतील.

१.९ पर्यावरण विषयक व्यवस्थापन योजना (EMP)

पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा सर्वसाधारणपणे प्रकल्पाचे प्रभावी पर्यावरणीय व्यवस्थापन आणि विशेषतः प्रतिबंधात्मक उपायांची अंमलबजावणी सुलभ करण्याच्या दृष्टीने तयार करण्यात आला आहे. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना सर्व प्रकल्प कामांसाठीस्वीकृत स्वीकारल्याचांगल्याप्रघातांचे प्रमाण सादर करण्याच्या उद्देशाचेआणि संभाव्य प्रतिकूल परिणामांसाठी सुचविलेल्या प्रतिबंधात्मक उपायांच्या अंमलबजावणी यंत्रणेचे वर्णन करते. कार्यक्रमाच्या प्रत्येक टप्प्यासाठी, पर्यावरण व्यवस्थापन योजना ओळखल्या गेलेल्या संभाव्य जैवभौतिक आणि सामाजिक-आर्थिक प्रभावांवर प्रतिबंधात्मक उपायांची अंमलबजावणीकरते.उत्पादनाचेकामकाजआणित्यापासूननिर्माणहोणारदुष्परिणामरोखण्यासाठीखालीलमाहिती दिलीआहे:

शालीमार पेंट्स लिमिटेडआणि त्यांच्या कंत्राटदारांची भूमिका:

- शालीमार पेंट्स लिमिटेड अंमलबजावणी करणार्या प्रतिबंधात्मक उपायांची सर्वसमावेशक सूचीतयारकरेल;
- कृतींची प्रभावी अंमलबजावणी सुनिश्चित करण्यासाठी निरीक्षण केले जाणारे मापदंडतयारहोतील;
- प्रतिबंधात्मक उपायांची उद्दिष्टे पूर्ण झाली आहेतयासाठी कारवाईच्या अंमलबजावणीच्या वेळेची खात्री केलीजाईल;
- हवा, पाणी, ध्वनी, माती, जैवविविधता, व्यावसायिक आरोग्य आणि सामाजिक-आर्थिक परिस्थितीयासाठी विशेषतः प्रकल्पाशी संबंधित व्यवस्थापन योजना तयार करण्यात आल्या आहेत.

१.१० पर्यावरण विषयक देखरेख योजना

पर्यावरणविषयकदेखरेखयोजनाखालीलप्रमाणेआहे.

अ. क्र.	घटक	मोजमाप कार्यपद्धती	वारंवारता	स्थान	माहितीचे विश्लेषण	अहवाल वेळापत्रक	निश्चित खर्च,	आवर्ती अंदाजपत्रक
ए	हवा							
१	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ मंडळाच्या संमतीने वेळोवेळी निर्दिष्ट केलेल्या वातावरणीय हवेतील घटक (PM १०, PM २.५, SO २, NOx)	IS ५१८२ आणिकेंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ मार्गदर्शक तत्त्वे खंड. १(प्रॉविमेंट्रिकपद्धत)	तीन महिन्यातून एकदा	प्रकल्पाच्या जागेवर	निर्दिष्ट केलेल्या मर्यादांशी तुलना आणि उपलब्ध असलेली त्या क्षेत्रातील मागील पर्यावरणीय माहिती	पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय याजकडे मागील सहा महिन्याचे पर्यावरण अनुमतीचा अनुपालन अहवाल आणिजर नवीन अर्ज असेल तर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीचा अनुपालन अहवाल किंवा आवश्यकतेनुसार व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे	-	५०००रु. प्रतिस्थान X४ =२०००० रु.प्रतिवार्षिक
२	चिमणीच्या निरीक्षणासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ मंडळाच्या संमतीने वेळोवेळी निर्दिष्ट केलेले मापदंड	आईसोकायनेटिक द्वारे चिमणी निरीक्षण नमुना।S:११२५५.	महिन्यातून एकदा	गॅस / धूर वाहून नेणारी चिमणी	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीमधील मर्यादांशी तुलना	पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय याजकडे मागील सहा महिन्याचे पर्यावरण अनुमतीचा अनुपालन अहवाल आणिजर नवीन / विस्तार / नूतनीकरण अर्ज असेल तर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या	-	२२५० रु.प्रतिचिमणी X ३ चिमणी X १२महिने = ८१,००० रु.प्रति वार्षिक

अ. क्र.	घटक	मोजमाप कार्यपद्धती	वारंवारता	स्थान	माहितीचे विश्लेषण	अहवाल वेळापत्रक	निश्चित खर्च,	आवर्ती अंदाजपत्रक
						संमतीचा अनुपालन अहवाल किंवा आवश्यकतेनुसार व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे.		
पाणी								
३	पाण्याचा वापर आणिसांडपाणी निर्मितीची नोंद ठेवणे	पाणी वापरासाठी प्रवाह मीटर आणिसांडपाणी निर्मिती नोंद ठेवण्याची प्रमाणित संचालन प्रक्रिया	दररोज	ताज्या पाण्याच्या वापराच्या टाकी जवळ आणिउपचार केलेलेसांडपाणीसंकलनटाकी	संमती मिळालेले वापरायचे पाणी आणि सांडपाण्याचीमर्यादा यांच्याबरोबर तुलना	पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय याजकडे मागील सहा महिन्यांचे पर्यावरण अनुमतीचा अनुपालन अहवाल आणि जर नवीन / विस्तार / नूतनीकरण अर्ज असेल तर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीचा अनुपालन अहवाल किंवा आवश्यकतेनुसार व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे.	-	कारखान्यातील कर्मचारी नोंद ठेवतील

अ. क्र.	घटक	मोजमाप कार्यपद्धती	वारंवारता	स्थान	माहितीचे विश्लेषण	अहवाल वेळापत्रक	निश्चित खर्च,	आवर्ती अंदाजपत्रक
४	औद्योगिक सांडपाण्याच्या घटकांचे निरीक्षण	APHA:२३ वा संस्करण,२०१७	अंतर्गत दररोज आणि महिन्यातून एकदा	औद्योगिकसांड पाणी प्रक्रिया संयंत्रात प्रवेश करणारा व बाहेर निघणारा प्रवाह	औद्योगिक सांडपाणी प्रक्रिया, आर ओ / एमइइ यासाठी तयार केल्या गेलेल्या घटकांशी तुलना	व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे	कारखान्यातील प्रयोगशाळा	१८०० प्रतिनमुना x २ x १२ = ४३,२००/- रु.
	सांडपाण्याचे विश्लेषणपाणी	APHA:२३ वा संस्करण,२०१७	अंतर्गत दररोज आणि महिन्यातून एकदा	घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया संयंत्रात प्रवेश करणारा व बाहेर निघणारा प्रवाह	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीमधील मर्यादांशी तुलना	व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे	कारखान्यातील प्रयोगशाळा	१८०० प्रतिनमुना x २ x १२ = ४३,२००/- रु.
५	सभोवतालची ध्वनी पातळी	IS९९८९ :१९८९	महिन्यातून एकदा	५ स्थाने	निर्दिष्ट केलेल्या मर्यादांशी तुलना	पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय याजकडे मागील सहा महिन्यांचे पर्यावरण अनुमतीचा अनुपालन अहवाल आणिजर नवीन/विस्तार/नूतनीकरणावरअर्ज असेल तर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीचा अनुपालन अहवाल	-	१०००x ५ x १२ = ६,००,०००रु. वार्षिक

अ. क्र.	घटक	मोजमाप कार्यपद्धती	वारंवारता	स्थान	माहितीचे विश्लेषण	अहवाल वेळापत्रक	निश्चित खर्च,	आवर्ती अंदाजपत्रक
७	कामाच्या ठिकाणी हवेची देखरेख		महिन्यातून एकदा	कामाच्या ठिकाणी ५ स्थाने	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीमधील परवानगीच्या मर्यादांशी तुलना			वायुरूप सेंद्रिय संयुगे: १८०० X ५ X ४ = ३६००० /-रु. प्रतिवार्षिक धूळ: ९०० X ५ X ४ = १८००० /-रु. प्रतिवार्षिक
घातक कचरा								
९	घातक कचरानिर्मिती, साठवण आणि विल्हेवाट टीची नोंद ठेवणे	घातक कचऱ्याची प्रमाणित संचालन प्रक्रिया	घटक कचरा निर्मिती व तसेच विल्हेवाट आणितसेच त्याची निर्मिती आणि विल्हेवाटीची माहिती जतन करणे	घातककचरा साठवणसुविधा	संमतीमधील मर्यादांशी तुलना	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाला सादर केलेले फॉर्म ४ आणि फॉर्म ५ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीचा अनुपालन अहवाल किंवा आवश्यकतेनुसार व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे	-	कारखान्यातील कर्मचारी द्वारे सादर केले जाईल

अ. क्र.	घटक	मोजमाप कार्यपद्धती	वारंवारता	स्थान	माहितीचे विश्लेषण	अहवाल वेळापत्रक	निश्चित खर्च,	आवर्ती अंदाजपत्रक
११	हरितपट्टाविकास	केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने निर्देशित केलेल्या मार्गदर्शनानुसार	नियमित	प्रकल्पाच्या जागेवर	जगण्याचा दर, पाणीवापर	पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय याजकडे मागील सहा महिन्यांचे पर्यावरण अनुमतीचा अनुपालन अहवाल आणि जर नवीन / विस्तार / नूतनीकरण अर्ज असेल तर महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संमतीचा अनुपालन अहवाल किंवा आवश्यकतेनुसार व्यवस्थापन आणि प्रक्रिया व्यवस्थापक यांना अहवाल सादर करणे		स्वतंत्रपणे उल्लेख
१२	आणीबाणीसाठी तत्परताप्रतिसाद	निरीक्षक यांच्या उपस्थितीत संकटकालीन बचाव प्रशिक्षण आयोजित करणे	वर्षातून एकदा	कारखानाक्षेत्रातील विविध भाग	संकटकालीन बचाव प्रशिक्षणासाठी अहवाल देणे व कमतरता ओळखणे आणि सुधारणा करणे	जेव्हाही संकटकालीन बचाव प्रशिक्षण होईल तेव्हाचा अहवाल व्यवस्थापनाकडे पाठविणे	-	१०,०००/-रु. (उपभोग्य वस्तू)